

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
42

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-29-X

BRNO 2001

PŘEHLED VÝZKUMŮ 42 (2000)

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>
- Odpovědný redaktor: Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, Ph.D.,
PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Mgr. Richard Zatloukal, Miroslav Lukáš,
Alice Del Maschio
- Na titulním listě:
1. Výřez jihovýchodní části historického jádra města Brna z plánu z roku 1754 (Archiv města Brna, Sbíрка map a plánů K11).
Uložení Portos//D:/scanner/PV 2000/PV/Pvtif.tif
 2. Dvě středověká aquamanile ve tvaru beránka a koníčka, pocházející z odpadních jímek, odkrytých roku 2000 při výzkumu severozápadní části tzv. „Velkého Špalíčku“ v Brně (Dominikánská 3, 5, 7). Foto Karel Šabata, Museum města Brna.
- Tisk: BEKROS
- Náklad: 350 ks

© 2001 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

OŘECHOV U BRNA (k. ú. Ořechov, okr. Brno-venkov)

„Rybářka“ a „Na výhoně“. Mladší neolit. Sídliště (?). Povrchový sběr.

V katastru obce Ořechov na návrší s dobrým rozhledem do krajiny (v okolí kóty 342 m) byla v roce 2000 četnými povrchovými sběry získána kolekce neolitické kamenné štípané industrie (obr. 13). Tvoří ji hojný počet čepelek a jejich zlomků, dále pak několik hrotů a úštěpů. Nálezy je možné přiřadit (podle typu opracování) ke kultuře s moravskou malovanou keramikou. Lokalita je situována do SV části extravilánu do tratí „Rybářka“ a „Na výhoně“ (obr. 12), vedle již dříve objevené stanice středního szeletienu (Belcredi a kol. 1989, 21).

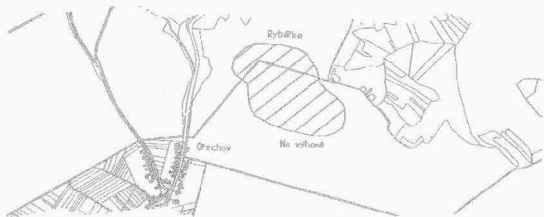
Ivo Šterc, Ořechov u Brna

Literatura:

Belcredi, L. a kol. 1989: Archeologické lokality a nálezy okresu Brno-venkov. Brno.

Resumé:

Ořechov u Brna (Kataster Ořechov, Bez. Brno-venkov), „Rybářka“, „Na výhoně“. Jungneolitikum. Siedlung(?). Oberflächensammlung.

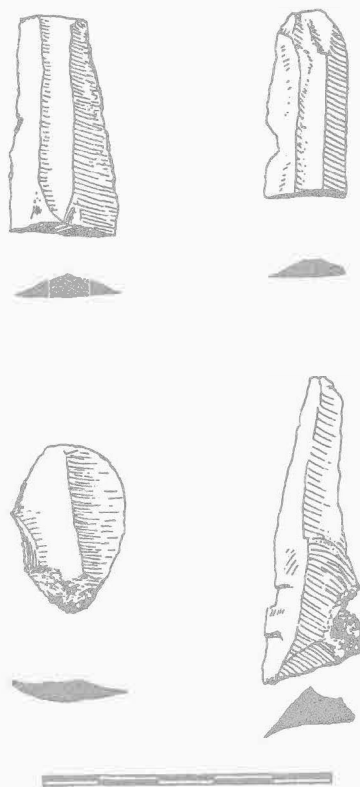

Obr. 12. Ořechov u Brna. Lokalizace naleziště.
Lage der Fundstelle.

OTROKOVICE (k. ú. Kvítkovice u Otrokovic, okr. Zlín)

„Chmelín“. LnK. Sídliště. Záchraný výzkum.

Poloha „Chmelín“ na severovýchodním okraji obce Kvítkovice je situována na výrazné terénní vlně nad levobřežní údolní nivou řeky Dřevnice cca 3 km od jejího ústí do Moravy, v nadmořské výšce 194 – 200 m. Tato významná archeologická lokalita s polykulturním osídlením byla poprvé narušena v letech 1934 – 1935 při stavbě nové silnice ze Zlína do Otrokovic. Četné nálezy ze zničených objektů různých kultur pravěkého i časně středověkého období (paleolit, neolit – LnK, mladý eneolit, KLPP, latén, doba hradištní) byly tehdy zachraňovány členy Napajedelského muzejního spolku a dnes se nacházejí ve sbírkovém fondu Muzea JV Moravy ve Zlíně.

Obr. 13. Ořechov u Brna. Neolitická kamenná štípaná industrie (výběr).
Neolitische gespaltene Steinindustrie (Auswahl).

V roce 2000 došlo k dalšímu narušení archeologického naleziště při rekonstrukci vysokotlakového plynovodu. Výkop, vedený v tomto úseku v trase staršího potrubí, zachytil 10 zahloubených sídlištních objektů, z nichž čtyři patřily kultuře s lineární keramikou, jeden věteřovské skupině a tři kultuře lužických popelnicových polí. Dva z objektů neposkytly dostatečný datovací materiál, lze je však rámcově zařadit rovněž do pravěku. Záchraný výzkum byl zaměřen na dokumentaci, ovzorkování a částečný výzkum narušených objektů.

Zahloubené objekty kultury s lineární keramikou, jejichž dna zasahovala do hl. 85 – 160 cm pod úroveň současného terénu, obsahovaly většinou zlomky keramiky a mazanice. Na základě nepříliš početného keramického materiálu je možné s největší pravděpodobností datovat do fáze IIa (případně již Ib) dle třídění R. Tichého. Vyskytují se ryté linie přerušované „notovými značkami“ na polokulovitých nádobách se zataženým ústím, vyrobených z jemně plavené hlíny, řady nehtových vrypů či klikatky tvořené prstováním na hrubších polokulovitých nádobách, obloukovitá, jemně přesekávaná plastická lišta aj. Jeden z keramických zlomků z objektu 1, vykazující železovský vý-

zdobný styl (přímé a obloukovité dvojlinky spojené protáhlými dílky), svědčí o osídlení lokality také v nejmladším období LnK.

Jana Langová, Muzeum JV Moravy ve Zlíně
Jiří Kohoutek, ÚAPP Brno

Resumé:

Otrokovice (Kataster Kvítkovice u Otrokovic, Bez. Zlín), „Chmelín“. LBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

PÍŠŤ (okr. Opava)

„Zábrodí“, „Za humny“. LnK, HLS. Sídliště. Záchraný výzkum.

Území, na kterém byl ve dnech 9.5.-14.7.2000 realizován záchraný archeologický výzkum, patří geomorfologicky k provincii Středoevropská nížina, soustavě Středopolské nížiny, podsoustavě Slezská nížina, celku Opavská pahorkatina a podcelku Hlučínská pahorkatina (Czudek 1972).

Zemní rýha pro optický kabel o délce cca 6 km byla převážně vedena ve zvlněném terénu extravilánů obcí Píšť a Závady. Pravěké zahloubené objekty narušila celkem na pěti místech. V drtivé většině se tyto objekty nalézaly na k. ú. obce Píšť. V k. ú. Závady byly zjištěny pouze objekty č. 1 a 4, jež byly poměrně malé a kromě zjištěných organických látek a sporadických uhlíků neposkytly žádný datovatelný archeologický materiál, takže je můžeme nejspíše interpretovat jako nehluboké terénní deprese, zaplněné rozvlečenou kulturní vrstvou z blízkého nelokalizovaného - snad pravěkého - sídliště. Objekty č. 2 a 3 se nalézaly v polní trati „Zábrodí“, západně od rybníka „Suchá nádrž“ a s největší pravděpodobností souvisely s blízkým, již dříve objeveným sídlištěm. To se nalézá na temeni částečně zalesněné terénní vlny, situované od obou zkoumaných objektů dále na západ (lokality „U lesa Vlčáku“, SAS: 15-41-13/3). Datovatelný keramický materiál poskytl pouze objekt č. 2. V objektu č. 3 nebyly s výjimkou menší sílexové čepelky nalezeny jiné pozůstatky pravěké hmotné kultury a proto jej nelze jednoznačně kulturně zařadit.

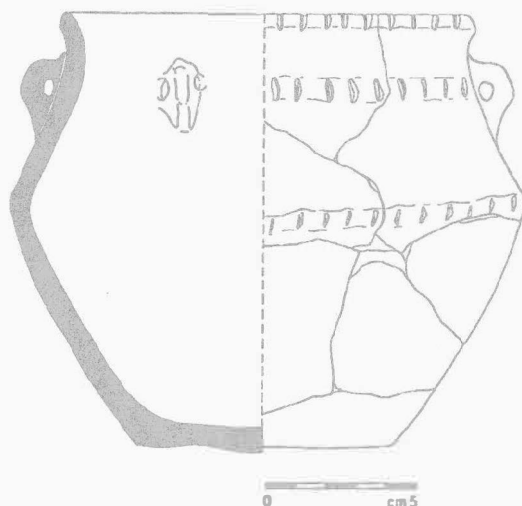
Významná byla kumulace objektů č. 5-14, nalézající se v polní trati „Za humny“, severně od západní části intravilánu obce Píšť (SAS: 15-41-13/5). Charakter těchto objektů, jakož i nálezů v nich učiněných, nás nenechává na pochybách, že v této poloze prořála zemní rýha území pravěkého polykulturního sídliště. Vedle nálezů pravěkých je z této polohy určitou kuriozitou i nález nevybuchlé letecké pumy z konce 2. světové války.

Objekty č. 15 a 16 byly lokalizovány severovýchodně kóty 254, při silnici, jižně od skupiny usedlostí kolem pily. Z časových a kapacitních důvodů nebyly tyto objekty podrobeny průzkumu.

Svým charakterem a zbarvením zásypu se podobaly objektům č. 1 a 4, které lze za pravěké objekty v užším smyslu považovat jen se značnou rezervou.

Významnější nálezy přinesl naopak průzkum objektů č. 17, 18 a 19, nalézajících se v příhodné sídelní poloze na jižním svahu pozvolné terénní vlny rovněž v polní trati „Za humny“ (SAS: 15-41-13/5). Tato poloha se nachází cca 400 m východně od lokality s kumulací obj. č. 5-14 a je od ní oddělena výrazným sedlem, předěleným nyní sypanou protipovodňovou hrází. Mocnost a charakter kulturní vrstvy, nalézající se nad a mezi zmíněnými zahloubenými objekty, jakož i v těsné blízkosti se vyskytující další zahloubeniny, prozrazují, že i na tomto místě existovalo rozsáhlejší pravěké sídliště. Ve třech zkoumaných objektech nalezený keramický materiál prozrazuje, že i toto sídliště je polykulturní.

Z devatenácti zjištěných archeologických objektů jich poskytlo datovatelný materiál jen dvanáct (obj. č. 2,5,6,7,9,10,11,12+12A,14,17,18,19). Jako obecně pravěké je možno charakterizovat objekty, které poskytly alespoň pozůstatky kamenné štípané industrie, hrudky mazanice, respektive zvířecí kosti (obj. č. 3,8,13). Dva zkoumané objekty neposkytly žádný materiál (obj. č. 1 a 4) a dva nebyly podrobeny zkoumání (obj. č. 15 a 16).

Obr. 14. Píšť. Rekonstruovaná lengyelská nádoba z objektu č. 19.
Objekt Nr. 19.

Co se kulturní příslušnosti jednotlivých zahloubených objektů týká, je situace následující:

Obj. č. 2 vydal poměrně bohatou kolekci keramiky lengyelské kultury, pocházející patrně z jejich počátečních fází. Blízký objekt č. 3 nelze - jak už bylo popsáno výše - jednoznačně datovat, jeho lengyelské stáří je však pravděpodobné. Oba